

قیام سی تیر؛ تبلور اتحاد مردم و روحانیت

۳۰ تیر ۱۳۹۴ ساعت ۱۹:۴۴

پس از اثبات حقانیت ایران در دادگاه لاهه در خصوص ملی شدن صنعت نفت، مصدق خواستار افزایش اختیارات خود و عهده دار شدن وزارت جنگ شد. به دنبال مخالفت شاه با این خواسته، مصدق استعفای خود را تسلیم شاه کرد و شاه بی درنگ فرمان نخست وزیری قوام السلطنه را صادر کرد. آیت‌الله کاشانی و مردم ایران زمانی از این جریان‌ها اطلاع یافتند که قوام با اعلامیه شدیدالحنی آزادی‌های سیاسی را محدود کرد و با ارباب و تهدید مردم، مراکز حساس شهر را به اشغال نیروهای اشغال نیروهای نظامی درآورد. آیت‌الله کاشانی به مخالفت شدید با قوام برخاست و با صدور اعلامیه‌ای مردم را به مبارزه تشویق کرد؛ این در حالی بود که دکتر مصدق به احمدآباد محل اقامت خود رفته و سکوت اختیار کرده بود. در روز ۲۹ تیر ماه آیت‌الله کاشانی در مصاحبه با خبرنگاران داخلی و خارجی اعلام کرد که «اگر قوام نرود اعلام جهاد می‌کنم و خودم کفن پوشیده با ملت در پیکار شرکت می‌نمایم.» پس از این موضعگیری قاطع، در سی‌ام تیر ماه بازار تعطیل شد و مردم به خیابانها ریختند و خواستار سرنگونی قوام شدند. به دستور قوام مردم به گلوله بسته شدند و عده‌ای به شهادت رسیدند. شاه، وزیر دربار خود را به محضر آیت‌الله کاشانی فرستاد تا با تطمیع و دادن امتیاز ایشان را به سکوت وادار کند؛ اما آیت‌الله با لحن تندی به وزیر دربار گفت: «اگر بی درنگ دکتر مصدق بر سر کار باز نگردد، شخصا به خیابان رفته و مبارزه مردم را مستقیما متوجه دربار می‌کنم.» سرانجام شاه مجبور شد در مقابل قیام مردم و موضعگیری بی سابقه آیت‌الله کاشانی عقب نشینی کرده و مصدق بار دیگر در حالی که وزارت جنگ را نیز به دست آورده بود بر سر کار برگردد. هر چند که از همان ابتدای بازگشت، با آیت‌الله کاشانی اختلاف پیدا کرد و به نصایح ایشان واکنش منفی نشان داد و سرانجام پس از یکسال، دولت وی بوسیله کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ سرنگون گردید.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۳۲۰۸/سی-قیام-تیر-تبلور-اتحاد-مردم-روحانیت>